

Diferiți, dar egali: Împreună, pentru o lume mai bună!

- studiu -

autor: **Raluca-Ioana Malița**

1. Introducere

Integrarea copiilor cu autism în societate și în mediul educațional reprezintă o provocare complexă și, în același timp, o necesitate vitală pentru societatea contemporană. În ultimele decenii, preocuparea pentru asigurarea drepturilor și oportunităților copiilor cu tulburări din spectrul autist (TSA) a crescut semnificativ, iar integrarea acestora a devenit un subiect de mare interes în domeniul educației, sănătății și asistenței sociale. Această problemă socială pune în discuție nu doar drepturile copiilor cu tulburări din spectrul autist (TSA), ci și modul în care societatea se raportează la diversitate și incluziune.

Cu toate că se cunosc acum mai multe despre TSA decât oricând înainte și avem la dispoziție intervenții și resurse eficiente pentru a sprijini acești copii, integrarea lor rămâne un proces complex și adesea plin de provocări. Copiii cu TSA pot manifesta o gamă largă de simptome și necesități individuale, ceea ce face necesară o abordare personalizată și flexibilă pentru a asigura succesul lor într-o societate inclusivă.

Scopul principal al acestei lucrări este să evidențieze importanța integrării copiilor cu autism, subliniind că aceasta nu este doar o responsabilitate a sistemului educațional, ci o problemă socială care ne privește pe toți, prin descrierea unui exemplu de bună practică implementat cu succes de către Asociația Inima copilului din județul Cluj. Prin promovarea unei abordări bazate pe incluziune, putem contribui la dezvoltarea unui mediu mai echitabil și mai acceptant pentru toți copiii, indiferent de diferențele lor individuale.

Creșterea gradului de sensibilizare în domeniul integrării în comunitate a copiilor cu dizabilități reprezintă un pas esențial pentru promovarea unei societăți mai incluzive și mai echitabile. Sensibilizarea presupune conștientizarea și înțelegerea diferențelor și nevoilor copiilor cu dizabilități, precum și promovarea acceptării și sprijinirii acestora în comunitate. Sensibilizarea nu se limitează la înțelegerea teoretică a dizabilităților, ci și la dezvoltarea empatiei și a acceptării. Aceasta implică promovarea unui mediu în care oamenii se simt confortabil în a fi ei înșiși și în a-i sprijini pe ceilalți, indiferent de diferențele lor.

Una dintre modalitățile cele mai eficiente de a crește sensibilizarea este prin educație și informare. Organizații, școli și comunități pot organiza sesiuni de formare, ateliere și conferințe pentru a informa oamenii despre dizabilități, necesitățile copiilor cu dizabilități și modalitățile de sprijin.

Promovarea povestirilor de succes este o ală manieră de a spori gradul de sensibilizare. Povestirile de succes ale copiilor cu dizabilități care au reușit să se integreze în comunitate și să-și atingă potențialul inspiră și motivează oamenii să devină mai sensibili și mai implicați în sprijinul acestor copii.

Deasemenea, organizațiile și comunitățile pot lansa campanii de conștientizare care să atragă atenția asupra problemelor legate de integrarea copiilor cu dizabilități. Aceste campanii folosesc mijloace media, evenimente publice și platforme online pentru a transmite mesaje puternice.

Integrarea copiilor cu dizabilități în școli și învățământul general poate contribui la creșterea gradului de sensibilizare. Acest lucru permite copiilor fără dizabilități să interacționeze cu colegi care au nevoi speciale și să înțeleagă mai bine perspectiva acestora.

Părinții și familiile copiilor cu dizabilități joacă un rol crucial în creșterea gradului de sensibilizare. Ei pot împărtăși experiențele lor, pot lupta pentru drepturile copiilor lor și pot educa cei din jur cu privire la nevoile și resursele disponibile.

Guvernele joacă, de asemenea, un rol important în promovarea sensibilizării prin adoptarea politici și legi care să protejeze drepturile și să faciliteze integrarea copiilor cu dizabilități în comunitate.

Creșterea gradului de sensibilizare în domeniul integrării copiilor cu dizabilități este un proces continuu și esențial pentru construirea unei societăți mai incluzive și mai empate. Cu sprijinul educației, a comunicării deschise și a angajamentului comunității, putem contribui la o lume mai prietenoasă pentru toți copiii, indiferent de diferențele lor.

2. Legislație

Drepturile persoanelor cu dizabilități sunt recunoscute și protejate la nivel internațional, iar multe țări au adoptat legi și acte normative pentru a asigura respectarea acestor drepturi. Un document-cheie în acest sens este **Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD)**, adoptată în 2006 și intrată în vigoare în 2008. UNCRPD stabilește un

cadru global pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și îndeamnă țările semnatare să implementeze măsuri concrete pentru a asigura egalitatea și incluziunea acestor persoane.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități este primul standard de drept internațional care recunoaște și promovează dreptul fundamental la viață independentă, în mod egal cu celelalte persoane, al persoanelor cu dizabilități, nu numai prin abilitatea de a desfășura activități pe cont propriu ci, în primul rând, ca libertatea de a decide și a-și controla toate aspectele vieții. Convenția marchează trecerea de la modelul medical al dizabilității la un model social bazat pe drepturile omului. Convenția reprezintă principalul instrument juridic internațional de luptă împotriva discriminării persoanelor cu dizabilități, constituind un pilon relevant și eficient pentru promovarea și protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în Uniunea Europeană. Convenția afirmă „universalitatea, indivizibilitatea, interdependența și inter-relaționarea tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și necesitatea ca persoanele cu dizabilități să li se garanteze dreptul de a beneficia pe deplin de acestea, fără discriminare” și recunoaște faptul că „dizabilitatea este un concept în evoluție ce rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți”. Persoanele cu dizabilități sunt membre ale societății și au dreptul să rămână în comunitățile lor locale. Acestea ar trebui să primească sprijinul de care au nevoie în cadrul structurilor obișnuite de educație, sănătate, ocupare și servicii sociale.

UNCRPD subliniază că persoanele cu dizabilități au aceleași drepturi fundamentale ca oricare altă persoană. Aceasta promovează drepturile umane, inclusiv drepturile la viață, nediscriminare, egalitate, libertate și siguranță, dreptul la sănătate, educație, muncă și participare socială. Deasemenea, Convenția interzice discriminarea pe bază de dizabilitate și solicită statele semnatare să ia măsuri pentru a combate și preveni discriminarea în toate domeniile vieții, inclusiv în ocuparea forței de muncă, educație, sănătate și accesul la servicii. UNCRPD promovează incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, subliniind importanța adaptărilor rezonabile, a accesului la servicii și a participării active în comunitate. Un alt aspect semnificativ al acestui act legislativ este cel prin care se solicită statelor semnatare să ofere servicii adecvate de sănătate, educație, locuință și asistență socială pentru a sprijini persoanele cu dizabilități în îndeplinirea potențialului lor. Totodată, UNCRPD încurajează implicarea persoanelor cu dizabilități în procesele decizionale care le afectează. Aceasta recunoaște că persoanele cu dizabilități au cunoștințe și experiențe valoroase pentru a contribui la dezvoltarea politicilor și programelor care le vizează.

UNCRPD contribuie la creșterea gradului de conștientizare cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități și îndeamnă guvernele, organizațiile non-guvernamentale și societatea civilă să lucreze împreună pentru a asigura respectarea acestor drepturi.

Astfel, Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD) joacă un rol semnificativ în promovarea și protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități la nivel mondial.

Uniunea Europeană (UE) și-a asumat un angajament puternic în ceea ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități. Aceste drepturi sunt protejate prin diferite instrumente juridice și legislative ale UE, cum ar fi: Directiva Uniunii Europene privind drepturile persoanelor cu dizabilități- (acesta este un document-cheie care oferă un cadru pentru combaterea discriminării pe bază de dizabilitate în cadrul UE și care interzice discriminarea în domenii precum angajarea, accesul la bunuri și servicii, educație și alte domenii), Strategia UE pentru persoanele cu dizabilități 2021-2030- (care fost adoptată pentru a ghida politica și acțiunile UE în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități și care are drept scop îmbunătățirea accesului la drepturi, servicii și oportunități pentru persoanele cu dizabilități în toate aspectele vieții), Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene- (include dispoziții legate de nediscriminare și drepturile persoanelor cu dizabilități, subliniind importanța respectării acestor drepturi în toate statele membre ale UE), Programul pentru drepturile, egalitatea și cetățenia persoanelor cu dizabilități- (sprijină acțiuni și proiecte care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în UE), Fondul Social European (FSE)- (joacă un rol important în finanțarea proiectelor și programelor care vizează incluziunea și sprijinul persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește angajarea, formarea și accesul la servicii sociale), Raportul Anual al UE privind Drepturile Fundamentale-(acesta oferă o evaluare anuală a respectării drepturilor fundamentale, inclusiv a drepturilor persoanelor cu dizabilități, în statele membre ale UE)

Obiectivul Strategiei UE (Uniunea Egalității – Strategia pentru drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030) este acela de a progresa către asigurarea faptului că toate persoanele cu dizabilități din Europa, indiferent de sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, vârstă sau orientare sexuală se bucură de drepturile omului, au șanse egale, sunt capabile să decidă pentru viața lor, pot circula liber în UE și nu mai experimentează discriminarea. Abordând riscul discriminărilor multiple cu care se confruntă femeile, copiii, persoanele în vârstă, refugiații cu dizabilități și cei cu dificultăți socio-economice, Strategia UE promovează o perspectivă inter-sectorială în conformitate cu Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD).

În **România**, drepturile persoanelor cu dizabilități sunt protejate prin mai multe acte normative și legi care stabilesc drepturi și obligații pentru aceste persoane, dar și pentru instituții și organizații care trebuie să le asigure accesul la servicii și incluziunea în societate. În acest context, putem vorbi despre:

- Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, care este legea de bază ce reglementează drepturile persoanelor cu handicap din România. Legea stabilește măsuri privind accesul la educație, locuință, sănătate, muncă și alte drepturi fundamentale.
- Legea nr. 221/2008 privind prevenirea și combaterea discriminării care interzice discriminarea pe bază de dizabilitate și oferă cadrul legal pentru protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități.
- Legea nr. 284/2011 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național al Dizabilității, care stabilește rolul și funcțiile Consiliului Național al Dizabilității, o instituție care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități și coordonează politica în domeniul dizabilității în România.
- Legea nr. 448/2006 cu privire la protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Această lege stabilește măsurile pentru a asigura accesul persoanelor cu handicap la servicii și facilități, inclusiv educație, sănătate și locuințe.
- Legea nr. 261/2007 privind sistemul unitar de pensii publice care reglementează drepturile persoanelor cu handicap la pensie și oferă informații despre beneficii și drepturi legate de sistemul de pensii.
- Legea nr. 17/2000 privind asociațiile de persoane cu handicap. Aceasta este o lege care reglementează dreptul persoanelor cu dizabilități de a se organiza în asociații și organizații care să le reprezinte și să le susțină interesele.
- Hotărârea de Guvern nr. 1.764/2013 privind aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 448/2006: Această Hotărâre de Guvern detaliază modul în care se aplică diversele prevederi ale Legii nr. 448/2006 privind drepturile persoanelor cu handicap.

Acestea sunt doar câteva dintre legile și reglementările relevante pentru drepturile persoanelor cu dizabilități în România. Este important de menționat că, pe lângă aceste acte normative, există planuri naționale și programe care vizează îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități și promovarea incluziunii sociale.

3. Perspective asupra realității incluziunii copiilor cu dizabilități

Copiii cu dizabilități se confruntă cu numeroase neajunsuri și obstacole în România, precum și în alte țări. Unele dintre principalele provocări cu care se confruntă acești copii în România includ accesul limitat la servicii medicale și terapeutice, deoarece aceștia au nevoie

adesea de astfel de servicii specializate pentru a-și dezvolta potențialul. Accesul la astfel de servicii este, în cele mai multe cazuri, limitat din cauza lipsei de resurse sau a infrastructurii inadecvate.

Deși există eforturi de a promova educația inclusivă în România, încă există multe școli și instituții care nu sunt echipate pentru a face față nevoilor copiilor cu dizabilități, iar acest lucru duce la segregare și excludere socială.

Din nefericire, copiii cu dizabilități sunt adesea supuși discriminării și stigmatizării din partea societății, iar aceste situații afectează încrederea și dezvoltarea lor personală. Și familiile copiilor cu dizabilități se confruntă cu dificultăți financiare și emoționale considerabile în îngrijirea și sprijinirea copiilor lor. Accesul la ajutoare sociale și la resurse adecvate este limitat.

Mulți copii cu dizabilități au dificultăți în a se deplasa sau a avea acces la clădiri și facilități din cauza infrastructurii neadaptate. De exemplu, lipsa rampelor pentru scaune cu roțile sau a facilităților de transport public accesibile este o problemă.

Uneori, oamenii au cunoștințe limitate despre dizabilități și au prejudecăți sau stereotipuri. Educația publică și conștientizarea joacă un rol important în promovarea unei atitudini pozitive și în combaterea discriminării.

Chiar dacă România a făcut progrese în ceea ce privește protecția drepturilor copiilor cu dizabilități prin ratificarea Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și prin promovarea legilor și politicilor care vizează incluziunea și sprijinul acestor copii, există încă mult de făcut pentru a asigura o viață mai bună și mai echitabilă pentru copiii cu dizabilități în România

Persoanele cu dizabilități alcătuiesc categoria cea mai vulnerabilă, cu cel mai crescut risc de excludere multiplă din partea societății, iar consecințele sale își pun amprenta pe mai multe niveluri: individual – prin limitarea accesului la resursele comunității, familial – prin efectele produse în cadrul familiei, comunitar/social - prin afectarea segmentului economic, care duce la o creștere a procentului persoanelor cu dizabilități care se confruntă cu marginalizarea și chiar cu excluderea socială.

La modul general, se înregistrează în rândul persoanelor cu dizabilități o deficiență crescută în ce privește: accesul la informații, capacitate scăzută, abilități și deprinderi slab consolidate ce țin de un stil de viață activ și incluziv, fapt ce duce la o calitate a vieții scăzute. Deși legislația prevede accesul persoanelor cu dizabilități la recuperare, recreere (ex. acces la muzee, bilete de tratament etc), multe persoane cu dizabilități nu au informații despre toate facilitățile existente și cum pot accesa aceste servicii. Deși cadrul legal permite, este foarte dificil ca persoanele respective să beneficieze de facilități privind: practicarea unor activități potrivit vârstei și dizabilității, practicarea turismului în alte zone decât mediul în care trăiesc, acces la serviciile unui

psihoterapeut autorizat, activități de consiliere în ceea ce privește gestionarea handicapului; mulți dintre ei consideră că odată cu apariția handicapului, viața nu mai are sens, de teama degradării stării de sănătate uneori nu sunt lăsați de familie să facă activități pe care le pot face. Datorita lipsei de programe clare, rigidității și conservatorismul mediului de proveniență, persoanele cu dizabilități sunt “condamnate” la izolare, sunt private de posibilitatea dezvoltării de deprinderi necesare unei vieți active și incluzive și multe își îndreaptă viața spre activități distructive și nocive care le afectează calitatea vieții și pot afecta viitorul socioprofesional pe termen lung.

4. Rolul modelelor de bună practică pentru integrarea copiilor cu dizabilități

Exemplele de bună practică pentru integrarea și acceptarea copiilor cu dizabilități joacă un rol crucial în promovarea unei societăți mai incluzive și în sprijinirea drepturilor acestor copii. Aceste exemple oferă modele și soluții pentru îmbunătățirea accesului, a calității vieții și a oportunităților pentru copiii cu dizabilități. Exemplele de bună practică inspiră instituții, școli, organizații și comunități să îmbunătățească modul în care tratează și sprijină copiii cu dizabilități. Ele demonstrează că integrarea este posibilă și benefică pentru toți. Deasemenea, oferă soluții concrete și abordări eficiente pentru problemele specifice legate de integrarea și acceptarea copiilor cu dizabilități, care pot servi ca modele de urmat în dezvoltarea și implementarea politicilor și programelor. Exemplele de bună practică facilitează schimbul de experiență între diferite țări, regiuni și comunități și contribuie la creșterea conștientizării cu privire la importanța drepturilor persoanelor cu dizabilități și la necesitatea eliminării discriminării și a prejudecăților. Atunci când o comunitate vede rezultatele pozitive ale integrării și acceptării copiilor cu dizabilități, se pot mobiliza mai ușor resurse și sprijin pentru a continua eforturile de promovare a acestor drepturi. Nu în ultimul rând, exemplele de bună practică facilitează colaborarea între diverse părți interesate, inclusiv guverne, organizații neguvernamentale, școli, familii și persoane cu dizabilități în sine. Aceasta duce la soluții mai cuprinzătoare și la promovarea unor politici și programe mai eficiente. Nu în ultimul rând, exemplele de bună practică pot fi utilizate pentru a evalua și măsura progresul în ceea ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități. Ele servesc ca indicatori pentru a urmări evoluția în timp și pentru a identifica zonele care necesită îmbunătățiri.

5. Accesibilitate în comunitate - un model de bună practică

Fondată cu peste 25 de ani în urmă, Fundația de Asistență Socială Inima Copilului, cu sediul în comuna Florești, și-a dedicat eforturile prevenirii și rezolvării problemelor socio-educative și de sănătate ale copiilor și adulților din Județul Cluj. Ca o organizație non-profit, fundația s-a implicat activ în decursul anilor într-o varietate de domenii, incluzând cultura, arta, educația, asistența medicală și serviciile sociale.

Prin intermediul programelor sale, Fundația Inima Copilului s-a angajat să ofere o mână de ajutor, un sprijin constant și oportunități noi, copiilor și familiilor din zonele defavorizate. Fundația s-a concentrat atât pe aspectele educaționale, cât și pe cele de sănătate, contribuind la creșterea calității vieții și la îmbunătățirea perspectivei de viitor pentru aceste comunități. Cu fiecare proiect și inițiativă desfășurată, Fundația Inima Copilului și-a consolidat misiunea de a fi un catalizator al schimbării pozitive în comunitățile defavorizate din județul Cluj. Prin angajamentul său de lungă durată și prin parteneriatele strategice construite, fundația a generat un impact durabil, promovând solidaritatea, inclusiunea și șanse egale pentru toți copiii și familiile din județ.

În acest context, proiectul Accesibilitate în comunitate pe care Fundația Inima Copilului l-a demarat vine să aducă o schimbare și să promoveze un pachet de măsuri eficiente pentru creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități. Proiectul constă în dezvoltarea de abilități necesare adoptării unui stil de viață incluziv și activ, securizant, în rândul persoanelor cu dizabilități (autism), de categorii de vârstă diferite, din județul Cluj, și în consolidarea capacității de reziliență, în vederea participării acestora la viața socială a comunității în care trăiesc.

Copiii cu dizabilitati nu sunt handicapați prin definiție, ci sunt copii cu nevoi speciale, ce trebuie înțeleși, nu catalogați. Handicapul nu definește sufletul sau mintea, ci doar pe cei care utilizează această etichetă. Sub acest slogan al Fundației Inima Copilului, un număr de 36 persoane, din care 16 copii cu dizabilități (autism), 16 persoane de suport ale persoanelor cu dizabilități (părinti) și 4 persoane de suport pentru beneficiari (2 psihoterapeuți și 2 membri ai echipei de proiect) au participat la un program complex de informare/educare, instruire pentru adoptarea unui stil de viață incluziv și activ.

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului Accesibilitate în comunitate au fost următoarele:

1. Organizarea unei tabere pentru 4 zile, respectiv 3 nopți la Ic Ponor, zona turistică Padiș, în decursul căreia copiii au participat la activități turistice, au fost stimulați să se reconecteze la natură și să descopere oportunități de explorare a mediului extern lor. Scopul acestei activități a

fost: creșterea independenței, creșterea încrederii în sine, dobândirea de abilități sociale, expunere la diversitate și noi interese pentru toți participanții.

2. Desfășurarea unor excursii și drumeții în împrejurimile taberei, cu cei 36 de participanți, la Răchițele pentru vizitarea Cascadei Vălul Miresei, la Peștera Alunului și la **????**, prin intermediul cărora, copiii au avut ocazia să vadă, să simtă, să miroasă, să încerce senzații noi. Excursiile le-au oferit beneficiarilor oportunități de învățare despre natură, despre diversitate, despre geografie într-un mod mult mai practic decât o fac în mediul școlar, pentru a le fi stimulată curiozitatea și imaginația, oferindu-le ocazia de a încerca experiențe noi, unice cu scopul de a-i ajuta pe copii să devină mai deschiși și mai toleranți față de ce e nou și diferit de ei.

3. Organizarea în cadrul taberei a trei ateliere de creație: un atelier de pictură numit “Ce culoare are emoția ta?”, un cenaclu muzical "Cum cântă emoția ta?” și un studio de dans “Cum dansează emoția ta?”, la care s-a adăugat și un concurs sportiv ce a constat în parcurgerea unui traseu motric (cu diferite probe cu obstacole, cu un covoraș senzorial, cu semisfere, cu un tunel, cu popice, cu jocuri de aruncare la țintă). Scopul pentru care au fost gândite aceste activități s-a centrat în jurul ideii că majoritatea copiilor autiști au dificultăți în recunoașterea, exprimarea și identificarea propriilor emoții, dar și a emoțiilor celorlalți. Acest aspect duce la diverse situații în care copilul se frustrează și manifestă comportamente neadecvate. De aceea, orice metodă de a-i face conștienți de propriile emoții, de a le exprima și de a le gestiona în mod corespunzător, reprezintă o prioritate.

4. Desfășurarea unei campanii de conștientizare care a constat în organizarea de evenimente la nivelul a patru localități din județul Cluj (Cluj-Napoca, Florești, Răchițele, Ic Ponor) la care au participat 100 de persoane: actori sociali, economici, relevanți pentru accesul persoanelor cu dizabilități. Campania a contribuit la sensibilizarea societății în domeniul integrării în comunitate a persoanelor cu dizabilități și combaterea discriminării și a segregării.

Astfel, prin acest proiect s-a dorit să se implementeze un program concret, organizat și structurat, cu un set de măsuri care să arate persoanelor cu dizabilități că există o altfel de viață dincolo de zidul dizabilității, ca există oportunități de informare, de accesare a serviciilor, de dezvoltare a abilităților de viață independentă, de recuperare și de socializare/recreere/turism, care să crească șansele de incluziune socială.

6. Impactul proiectului asupra beneficiarilor(copii cu dizabilități și părinți) și a societății civile

Prin implementarea proiectului Accesabilitate în comunitate s-a dorit să se implementeze un program concret, organizat și structurat, cu un set de măsuri care să arate persoanelor cu

dizabilități că există o altfel de viață dincolo de zidul dizabilității, că există oportunități de informare, de accesare a serviciilor de dezvoltare a abilităților de viață independentă, de recuperare și de socializare/recreere/turism, care să crească șansele de incluziune socială.

Proiectul a abordat copilul cu dizabilități din perspectiva triunghiului: suflet/ personalitate/ comunicare și intelect/ cunoștințe/ informații. Activitățile din proiect au urmărit armonizarea acestor aspecte ce definesc ca întreg persoana. Un stil de viață activ și incluziv nu înseamnă doar mișcare, o viață bună din punct de vedere economic, ci și starea persoanei, utilizarea potențialului acesteia, capacitatea de a comunica eficient cu cei din jur, o re/ancorare în realitatea vieții, în contextul comunității din care provine și în care trăiește. Proiectul a realizat pentru persoanele cu dizabilități oportunități concrete, pentru un stil de viață activ, incluziv și securizant, oportunități de recreere/ socializare/ turism și de valorificare a potențialului acestora, care vor duce la creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități, prin informare cu privire la problematica persoanelor cu dizabilități și a drepturilor acestora , prin derularea de activități de recreere și turism, dar și prin activități de creație (muzică, dans, pictură).

Dacă comparăm viețile persoanelor cu autism cu viețile noastre putem vedea în mod clar că ele au oportunități reduse de a-și aduce contribuția în societate fie prin activități, fie prin relații. Proiectul a contribuit la creșterea încrederii acestor persoane, deoarece le-a dat posibilitatea de a lua decizii (de obicei, părinții decid pentru ei). Supraprotecția oferită de părinți nu va promova dezvoltarea acestora. Tocmai de aceea, prin activitățile proiectului s-a respectat dreptul și demnitatea persoanelor grupului țintă, s-au combătut stereotipurile, prejudecățile și practicile dăunătoare la adresa persoanelor cu dizabilități și se-au dezvoltat capacitățile și contribuțiile persoanelor cu dizabilități la o viață cât mai aproape de normalitate. Deși handicapul îl face diferiți pe copiii cu dizabilități, sentimentele și nevoile lor sunt identice cu cele ale celorlalți. De aceea, este important să fie acceptați, să aparțină unui grup, unui cerc de colegi / prieteni, să fie o parte din comunitate.

Implementarea acestui proiect a contribuit direct la calitatea vieții grupului țintă și la incluziunea în comunitate a acestora, lipsa proiectului ducând la menținerea stării de fapt actuale și anume de nedreptățire a acestor persoane cu handicap, complet ignorate și excluse de la diverse beneficii sociale față de toți ceilalți oameni „normali”, toate acestea ducând la auto-excludere, la anxietate, deprivare, frica că sunt lipsiți de șanse și că vor fi marginalizați tot timpul. Beneficiul direct al proiectului a fost dezvoltarea competențelor, deprinderilor și cunoștințelor necesare unei vieți independente.

Concret, valoarea adăugată a acestui proiect a fost dată de:

- abordarea integrată a serviciilor și a programelor de educație și sprijin oferite copiilor (evaluare, consiliere, dezvoltarea competențelor, activități recreative)
- abordarea susținută a serviciilor oferite (pe o perioadă mai lungă de timp)
- abordarea holistică a activităților oferite (copii, părinți / tatori/ persoane ce au în grijă copii cu dizabilități, instituții, ONG-uri, alți adulți din comunitate)
- oferirea sprijinului nutrițional, tehnologic, financiar și material(prin accesul la hrană, echipamente IT, materiale pentru ateliere)
- utilizarea inovației tehnologice pentru facilitarea conexiunii dintre copii și părinți(prin activitățile de informare a părinților)

Impactul asupra părinților participanți la acest proiect a fost considerabil deoarece aceștia au confirmat prin chestionarele de feed-back pe care le-au completat, un sentiment de sprijin și solidaritate din partea specialiștilor și a celorlalți părinți care trec prin experiențe similare, reducând sentimentul de izolare și stigmatizare. Discuțiile purtate le-au oferit părinților schimburi de informații și resurse esențiale pentru îngrijirea și educația copiilor lor (servicii medicale, terapie, consiliere și programe educaționale adecvate). Socializarea, participarea la discuțiile cu psihoterapeuții și la atelierile dedicate lor, au redus povara pe care părinții o resimțeau în ceea ce privește îngrijirea copiilor lor și le-au oferit o speranță mai mare pentru viitorul acestora. S-au legat prietenii, s-a format un grup de whatsapp , astfel închegându-se o comunitate de întraajutorare și socializare.

Impactul asupra copiilor a fost la rândul lui semnificativ, deoarece participarea la tabără le-a oferit oportunitatea de a interacționa cu alți copii și de a dezvolta abilități sociale, ajutându-i să-și îmbunătățească comunicarea, să-și construiască încrederea și să-și extindă rețelele sociale. Totodată s-au dezvoltat încrederea în propria persoană și în abilitățile lor, mai ales că ei au participat la ateliere fără a fi supravegheați de părinți. Activitățile fizice și sportive au ajutat la îmbunătățirea abilităților motorii și fizice ale copiilor cu dizabilități și i-a încurajat pe aceștia să devină mai independenți și să învețe să-și gestioneze propriile nevoi. Tabăra a oferit oportunități pentru copii ca aceștia să învețe să facă față schimbărilor și să se adapteze la noi medii și provocări, dar și să se distreze, să exploreze și să se relaxeze, departe de stresul și presiunile vieții de zi cu zi. Participarea la tabăra din cadrul proiectului a contribuit la dezvoltarea unor abilități și calități importante pentru copiii cu dizabilități și a creat amintiri frumoase care să dureze o viață întreagă, mai ales că unii beneficiari nu mai participaseră niciodată la o astfel de activitate.

Impactul asupra societății a fost de asemenea unul notabil, deoarece persoanele participante au conștientizat problemele societății cu privire la provocările și nevoile cu care se confruntă copii cu dizabilități. Cu cât mai mulți oameni înțeleg aceste probleme, cu atât este mai mare șansa de a promova incluziunea și sprijinul acestor copii. Campaniile de conștientizare derulate în proiect au ajutat la combaterea stereotipurilor și a prejudecăților legate de copiii cu dizabilități, oferind

oportunitatea de a prezenta povești și experiențe reale pentru a arăta că acești copii au potențial și sunt indivizi unici. Au fost subliniate importanța incluziunii copiilor cu dizabilități în educație, în comunitate și în societate în general, pentru a susține eforturile de a elimina barierele care împiedică această incluziune. Cele patru întâlniri au adus oamenii împreună și au stimulat un sentiment de solidaritate și sprijin pentru familiile cu copii cu dizabilități, creându-se rețele de sprijin pentru copii și părinți.

7. Concluzii

Proiectele pentru copiii cu dizabilități au un rol vital în îmbunătățirea calității vieții și a șanselor acestora în viață, oferind servicii și resurse pentru a ajuta la dezvoltarea abilităților fizice, cognitive, emoționale și sociale ale beneficiarilor. Ele luptă pentru eliminarea barierelor și sprijină integrarea copiilor în școli și activități comunitare. Proiectele oferă resurse și servicii (consiliere, grupuri de sprijin și acces la informații) pentru familiile copiilor cu dizabilități pentru a ajuta la gestionarea stresului și a presiunilor legate de îngrijirea acestor copii. Ele joacă un rol important în creșterea gradului de conștientizare publică cu privire la problemele copiilor cu dizabilități, educând comunitatea și luptând împotriva stereotipurilor și prejudecăților.

Unele proiecte pot fi implicate în lobby și advocacy pentru a promova politici și legi care să sprijine copiii cu dizabilități și familiile lor, aceste eforturi contribuind la crearea unui cadru legal mai bun pentru drepturile acestor copii sau ajută la crearea rețelelor de sprijin pentru copiii cu dizabilități și familiile lor, prin care se pot oferi oportunități pentru schimbul de experiențe și sprijin între familiile care trec prin situații similare.

În general, proiectele pentru copiii cu dizabilități joacă un rol crucial în asigurarea că aceștia au acces la serviciile, resursele și sprijinul de care au nevoie pentru a-și dezvolta potențialul și pentru a duce o viață cât mai independentă și satisfăcătoare posibil, ele contribuind la crearea unei societăți mai incluzive și mai echitabile.

Bibliografie:

1. Dunst, C. J., Trivette, C. M., & Hamby, D. W. (2007). Research Synthesis on Early Intervention for Young Children with Special Needs. *The Exceptional Parent*, 37(5), 8-11
2. Măruia, G., & Măruia, A. (2017). Integrarea școlară a copiilor cu dizabilități: o perspectivă interdisciplinară. *Revista Română de Educație Incluzivă*, 5(2), 9-21
3. Păvăloaia, V., & Chiru, M. (2019). Sprijin pentru copiii cu dizabilități. Editura Polirom.

4. Turnbull, A., Turnbull, R., Wehmeyer, M. L., & Shogren, K. (2017). Exceptional Lives: Special Education in Today's Schools. Pearson
5. <https://exceptionalchildren.org/>
6. https://ro.wikipedia.org/wiki/Conven%C8%9Bia_Na%C8%9Biunilor_Unite_privind_dr_epturile_persoanelor_cu_dizabilit%C4%83%C8%9Bi
7. <http://www.cedcd.ro/>
8. <https://www.abogacia.es/ro/conocenos/bruselas/documentos-juridicos-y-utilidades/fichas-legislativas-ue/estrategia-de-la-ue-sobre-discapacidad-2020-2030/>
9. <https://op.europa.eu/webpub/just/eu-plan-for-children-rights/ro/>

Proiect finanțat de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități în cadrul apelului de proiecte ONG 2023.

Date de contact:

manager proiect - **Tiberiu Cornel Sînpetrean**, tel: 0740-121841, e-mail: contact@inimacopilului.ro

asistent manager - **Alina Lakatos-Iancu**, tel: 0773-750469, e-mail: lniancu@yahoo.com